

Счетоводен стандарт (СС) 21 - Ефекти от промените във валутните курсове

Приложение към ПМС № 46 от 21.03.2005 г. – ДВ, бр. 30 от 7.04.2005 г., в сила от 1.01.2005 г. **Цел** СС 21 определя реда за отчитането на ефекта от промените във валутните

курсове при сделки с чуждестранна валута и превръщането на финансовите отчети за дейността в чужбина в левове с цел включването им в годишния финансов отчет на отчитащото се предприятие. **Обхват** 1. Този стандарт се прилага при:

- а) осчетоводяването на сделки в чуждестранна валута;
- б) превръщането на финансовите отчети за дейността в чужбина в левове, които се включват във финансовите отчети на предприятието чрез консолидация, пропорционална консолидация или по метода на собствения капитал.

Определения 2. В този стандарт се използват определения със следното значение:

Отчетна валута – валутата, в която се представя годишният финансов отчет.

Чуждестранна валута – всяка друга валута, различна от отчетната валута.

Сделка в чуждестранна валута – всяка сделка, която е деноминирана или изисква разплащане в чуждестранна валута, включително сделки, възникващи, когато предприятието:

- а) купува или продава стоки или услуги, чиято цена е изразена в чуждестранна валута;
- б) взема или дава в заем средства, когато платимите или дължимите суми са изразени в чуждестранна валута;
- в) става страна по договор в чуждестранна валута;
- г) по друг начин придобива или се освобождава от активи, поема или урежда задължения, изразени в чуждестранна валута.

Валутен курс – съотношението, в което се обменят в даден момент две валути.

Централен курс – обявеният от Българската народна банка обменен курс за счетоводни цели.

Заклучителен курс – централният курс за датата, към която е съставен финансовият отчет.

Курсова разлика (разлика от валутен курс) – разликата, възникнала в резултат на превръщането на един и същ брой единици чуждестранна валута в отчетната валута при различни валутни курсове.

Дейност в чужбина – съставна част от дейността на отчитащото се предприятие, чието функциониране се базира или осъществява в страна, различна от страната на отчитащото се предприятие. За дейност в чужбина, неразделно свързана с дейността на отчитащото се предприятие, се счита тази, при която:

- а) отчитащото се предприятие осъществява контрол по отношение на дейността;
- б) финансирането се извършва предимно от отчитащото се предприятие;
- в) паричните потоци на отчитащото се предприятие се влияят пряко от функционирането на тази дейност.

Предприятие в чужбина – предприятие, което не представлява неразделна част от дейността на отчитащото се предприятие. Предприятието в чужбина се характеризира със следното:

а) дейностите, осъществявани от предприятието в чужбина, се отличават със значителна автономност спрямо дейностите на отчитащото се предприятие;

б) сделките с отчитащото се предприятие не представляват значителен дял от дейността на предприятието в чужбина;

в) дейностите, осъществявани от предприятието в чужбина, се финансират предимно от съответната дейност или от местните заеми, а не от отчитащото се предприятие;

г) продажбите на предприятието в чужбина се отчитат във валута, различна от отчетната валута;

д) паричните потоци на отчитащото се предприятие са отделени от дейността на предприятието в чужбина;

е) разходите се отчитат и задълженията се погасяват основно в местна валута, а не толкова в отчетна валута.

Нетна инвестиция в предприятие в чужбина – делът на отчитащото се предприятие в нетните активи на предприятието в чужбина.

Парични позиции – парични средства в наличност, както и всички останали активи и пасиви, които предстои да бъдат получени или заплатени в твърдо определени или определяеми парични размери.

Нетни активи – сумата на активите на едно предприятие, намалена с неговите задължения.

Отчитане на сделки в чуждестранна валута 3.1.

Сделките в чуждестранна валута, с изключение на тези за покупка и продажба на валута, се вписват в левове при първоначалното счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс към датата на сделката.

3.2. Закупената валута се оценява по валутния курс на придобиване.

3.3. Продадената валута се оценява по валутния курс на продажбата.

3.4. В годишния финансов отчет и в междинните финансови отчети паричните и непаричните позиции в чуждестранна валута се отразяват, както следва:

а) паричните позиции в чуждестранна валута се оценяват по заключителен курс, а текущо през годината – по централния курс на Българската народна банка;

б) непаричните позиции, които се отчитат по историческа цена, изразена в чуждестранна валута, се оценяват, като се използва валутният курс към датата на сделката;

в) непаричните позиции, които се отчитат по справедлива стойност, изразена в чуждестранна валута, се оценяват, като се използва валутният курс към датата, към която е определена справедливата стойност.

3.5. Периодичността на текущата оценка на позициите в чуждестранна валута се определя от предприятието. Тя задължително се извършва към датата на всяко съставяне на финансов отчет.

Признаване на курсови разлики

4.1. Курсови разлики се отчитат, когато:

а) настъпи промяна във валутния курс между датата на сделката и датата на разплащането по парични позиции, възникнали по сделка в чуждестранна валута;

б) към датата на финансовия отчет паричните позиции се оценяват по валутен курс, различен от този, по който са били счетоводно отразени.

4.2. Курсовите разлики, възникващи при уреждането на парични позиции или при отчитането на паричните позиции на предприятието при курсове, различни от тези, по които са били заведени първоначално през периода, или са били отчетени в предходни финансови отчети, следва да се отчитат като текущ финансов приход или текущ финансов разход за периода, в който са възникнали, с изключение на:

а) курсовите разлики, възникнали от парични позиции, които представляват част от нетната инвестиция в чуждестранно предприятие;

б) курсовите разлики, възникващи по задължение в чуждестранна валута, което се води счетоводно като хедж на нетна инвестиция в чуждестранно

предприятие.

4.3. За сделки, които ще бъдат приключени през последващ отчетен период, курсовата разлика, отчетена през всеки от междинните периоди до периода на приключването, се определя от промяната на валутните курсове през този период.

4.4. Курсовите разлики, произтичащи от парични позиции, които представляват част от нетна инвестиция в чуждестранно предприятие, се отчитат като резерв от преоценка до момента, в който предприятието се освободи от инвестицията, в който момент те следва да се отчетат като текущ финансов приход или текущ финансов разход.

4.5. Курсовите разлики, които възникват по задължение в чуждестранна валута, което се води счетоводно като хедж на нетна инвестиция на предприятието в чуждестранно предприятие, се отчитат като резерв от преоценка до момента на освобождаване от нетната инвестиция, в който момент те следва да се отчетат като текущ финансов приход или текущ финансов разход.

Дейности в чужбина, представляващи съставна част от дейностите на

отчитащото се предприятие 5. Информацията за осъществените дейности и сделки в чужбина се

преобразува в левове, като се прилагат изискванията на този стандарт, Закона за счетоводството и останалите счетоводни стандарти, така, както биха се прилагали, ако сделките на дейността в чужбина биха били сделки на отчитащото се предприятие. **Предприятие в чужбина**

6.1. Финансовите отчети на предприятие в чужбина се преобразуват в левове с цел включване в годишния финансов отчет на отчитащото се предприятие при спазване на следните процедури:

а) всички парични и непарични активи и пасиви на предприятието в чужбина се преобразуват по заключителния курс;

б) приходните и разходните позиции на предприятие в чужбина се преобразуват по валутните курсове към датите на сделките, освен когато предприятието в чужбина изготвя отчетите си във валутата на свръхинфлационна икономика; в този случай приходните и разходните позиции се преобразуват по заключителния курс към края на месеца;

в) всички получени курсови разлики се отчитат като резерви от преоценки до момента на продажбата на нетната инвестиция.

6.2. Включването на финансовия отчет на чуждестранно предприятие в отчета на отчитащото се предприятие следва нормалните процедури на консолидация.

6.3. При различие в датите за изготвяне на годишния финансов отчет на предприятие в чужбина и на отчитащото се предприятие предприятието в чужбина съставя финансов отчет към датата на съставяне на годишния финансов отчет на отчитащото се предприятие.

6.4. Годишният финансов отчет на предприятие в чужбина, което води отчетност във валутата на икономика в свръхинфлация, преди да бъде преобразуван във валутата на отчитащото се предприятие, се преобразува при условията на свръх - инфлация. Когато икономиката излезе от състоя - ние на свръхинфлация, се преустановява изготвянето и представянето на финансов отчет в условия на свръхинфлация. Предприятието използва сумите, изразени в мерната единица, действаща към датата на преустановяването, като историческа цена за превръщане във валутата на отчитащото се предприятие.

Прекалсификация на дейност в чужбина

7. При промяна на статута на дейност в чужбина процедурите по

преобразуването на годишните финансови отчети към отчетите на отчитащото се предприятие, приложими към новия статут, следва да се прилагат от датата на промяната. **Оповестяване**

8. В годишния финансов отчет на предприятието следва да се оповестят:

а) сумата на валутните курсови разлики, включени в печалбата или загубата за периода;

б) сумата на валутните курсови разлики, отчетени като резерв от преоценка;

в) причините за използване на валута, различна от валутата на страната, в която се намира чуждестранното предприятие;

г) наличие на промяна в класификацията на дейност в чужбина – естеството на промяната, причината за промяната, въздействието на промяната върху капитала и нетната печалба или загуба за всеки представен минал период, при положение че промяната би настъпила в началото на най-ранния от представените периоди.